

gemeente

Zoetermeer**Annotatie Raadsvoorstel Referendumverordening gemeente Zoetermeer 2026**

Contactgegevens	Portefeuillehouder: Burgemeester M.J. Bezuijen	Behandelend ambtenaar: E. Ijsspelder +31 79 3469393 e.ijsspelder@zoetermeer.nl	Raadsadviseur: W.I. van Vaals +31 6 39340866 w.i.van.vaals@zoetermeer.nl
	Mede-portefeuillehouder (s) n.v.t.		
Aard bijeenkomst	Commissies plenair		
Programma	6. Dienstverlening en samenspraak		
Status inclusief voorlopige planning	Beeldvorming 1-10-2026	Oordeelsvorming en Advisering 15-10-2026	Besluitvorming 29-10-2026
Doel bespreking	Onderling debat tussen commissieleden en reactie college		
Advies commissie	Advies volgt na commissiebehandeling		
Toelichting	Inleiding De raad heeft in 2022, op initiatief van de bevolking, naar aanleiding van hun eigen besluit over het nieuw afvalbeleid, een referendum georganiseerd. 81% van de opgekomen kiezers stemden tegen het nieuwe afvalbeleid. Het seniorenconvent heeft naar aanleiding van dit referendum aan de Rekenkamer gevraagd om een evaluatie uit te voeren. Over deze evaluatie heeft de raad in november 2023, in geamendeerde vorm, een besluit genomen. Dit geamendeerde raadsbesluit vormt de basis voor een actualisatie van de referendumverordening. De toen en nu nog geldende referendumverordening komt uit 2005 en is daardoor aan vernieuwing toe. Het college heeft, in overstemming met hun memo van juni 2024, de geactualiseerde referendumverordening in Q4 2024 naar de raad toegezonden. Deze is in de commissie Plenair van 10 februari 2025 behandeld. Uit deze commissiebehandeling kwam na voren dat de commissie van mening was dat de geactualiseerde referendumverordening niet besluitrijp was en daardoor niet aan de raad kon worden voorgelegd. De commissie heeft daarop het advies gegeven de geactualiseerde referendumverordening terug te leggen bij het college. Op 23 september 2025 is er een themabijeenkomst geweest waarin de raad haar wensen en bedenkingen over de (geactualiseerde) referendumverordening heeft kunnen uiten. Deze heeft het college meegenomen bij de uitwerking van de nieuwe referendumverordening 2026. Om de nieuwe referendumverordening 2026 in werking te kunnen laten treden, vraagt het college aan de raad om de Referendumverordening gemeente Zoetermeer 2026, met toelichting, vast te stellen en de Referendumverordening 2005 in te trekken. De gewijzigde referendumverordening De nieuwe referendumverordening verschilt op een aantal punten (sterk) van de huidige referendumverordening. <i>Organisatie en uitvoering referendum aangelegenheid raad</i> Eén van deze punten is de organisatie en het uitvoeren van een referendum. In de huidige referendumverordening is dit een aangelegenheid van het college. In de nieuwe referendumverordening wordt dit een aangelegenheid van de raad. Deze verschuiving betekent een veel grotere (uitvoerende) verantwoordelijkheid voor het hoogste bestuursorgaan zelf. Een verantwoordelijkheid die ook betekent dat de griffie, onder eindverantwoordelijkheid van de griffier, verantwoordelijk wordt voor het organiseren van een referendum. Gezien de soms kortere doorlooptijden, genoemd in de verordening, kan dit betekenen dat in geval van een (inleidend) verzoek om een referendum, andere werkzaamheden op de griffie blijven liggen.		

	<i>Mogelijkheden tot initiëren referendum raad</i> Een ander verschil is het toevoegen van de mogelijkheid dat de raad <u>vooraf</u> over een ontwerpbesluit of beleidskwestie een referendum kan initiëren (spoor 2). Met het toevoegen van deze mogelijkheid behoudt de raad een mate van regie over het desbetreffende ontwerpbesluit of beleidskwestie. In de huidige referendumverordening hebben alleen kiesgerechtigde inwoners van Zoetermeer de mogelijkheid om <u>achteraf</u> een referendum te initiëren over een genomen besluit van de raad (spoor 1). Andere wijzigingen zijn: • Een verduidelijking van het proces, de rollen, taken en verantwoordelijkheden; • Het opnemen van een subsidieregeling voor collectieven van kiesgerechtigden en rechtspersonen (niet zijnde politieke groeperingen); • Het weergeven van beslistermijn in dagen en het vervangen van de drempels voor de ondersteuningsverklaringen door absolute getallen. Sturing van de raad en raadsinstrumenten De raad kan bij de besluitvorming aanpassingen aanbrengen in het raadsbesluit met amendementen en/of nadere opdrachten/verzoeken meegeven aan het college via moties. Hieronder wordt toegelicht welke mogelijkheden daarvoor zijn. De griffie is beschikbaar voor advies en ondersteuning. <i>Aanpassingen in de Referendumverordening gemeente Zoetermeer 2026</i> Als de raad aanpassingen wil aanbrengen in de referendumverordening, kan dat door met een amendement de voorliggende referendumverordening te wijzigen. Een amendement kan er als volgt uit zien: <i>“1. De Referendumverordening gemeente Zoetermeer 2026, met toelichting vast te stellen, met dien verstande dat ...,”</i>
Achtergrondinformatie	Raadsvoorstel Rekenkameronderzoek Evaluatie referendum (d.d. 27-11-2023) Memo – Proces Referendumverordening gemeente Zoetermeer 2026 (d.d. 24-04-2026) Memo – Verdaging en samenvoeging besluitvorming rondom referendum (d.d. 25-06-2024)